

До разової спеціалізованої ради PhD 15127
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(вул. Коцюбинського 2, м. Чернівці, 58002)

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора юридичних наук, професора,

професора кафедри міжнародного та кримінального права

**Навчально-наукового інституту права, психології та інноваційної
освіти Національного університету «Львівська політехніка»**

Гарасиміва Тараса Зеновійовича

на дисертаційне дослідження Корчового Валерія Анатолійовича

«Правові механізми захисту авторських прав»,

поданої на здобуття ступеня доктора філософії

в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право

1. Актуальність теми дисертаційного дослідження.

Цифровізація суспільних відносин, глобалізація інформаційного простору та активне використання технологій штучного інтелекту породжують нові виклики щодо забезпечення ефективної охорони та захисту прав авторів та інших суб'єктів авторського права. Сучасні форми незаконного використання творів, зокрема в мережі Інтернет, свідчать про недостатню ефективність традиційних правових засобів протидії порушенням авторських прав та необхідність їх адаптації до цифрового середовища. Сучасна практика правозастосування демонструє наявність низки проблем, пов'язаних із забезпеченням ефективного судового та позасудового захисту авторських прав, визначенням належних способів захисту та досягнення балансу між приватними інтересами правовласників і суспільним інтересом у забезпечення доступу до інформації. В таких умовах важливого значення набуває проблематика формування комплексного механізму захисту авторських прав, який поєднуватиме

матеріально-правові, процесуально-правові, організаційно-правові та технологічні засоби забезпечення ефективної реалізації права інтелектуальної власності. Додаткового наукового осмислення потребують питання застосування автоматизованих систем виявлення порушень, механізмів відповідальності цифрових платформ та вдосконалення правового регулювання використання об'єктів авторського права в умовах євроінтеграційних змін. Враховуючи вищезазначене та положення, викладені дисертантом у рукописі дисертації, актуальність теми є обґрунтованою та не викликає сумнівів.

2. Закономірним із огляду на актуальність теми є зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами. Дисертація виконана як складова частина комплексної теми «Захист прав людини» / «*Protection of human right*» (Номер державної реєстрації: 0121U109357), над якою працює колектив кафедри теорії права та прав людини юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність. Аналіз дисертаційного дослідження В. А. Корчового дозволяє узагальнити, що сформульовані у рукописі положення, висновки та рекомендації є достатньо обґрунтованими, внутрішньо узгодженими та такими, що базуються на комплексному застосуванні сучасної методології дослідження. Методологічний інструментарій дисертації характеризується комплексністю, відповідає логіці структури роботи, поставленим завданням і новизні дослідження. Дисертантом обрано низку підходів, з-поміж яких, герменевтичний, структурно-функціональний, діалектичний, системний, формально-юридичний, порівняльно-правовий. Загальні логічні прийоми – дедукції, індукції, моделювання використано для уточнення змісту окремих понять, а також формулювання дефініцій. Загалом методологічна основа рукопису характеризується комплексністю та міждисциплінарним спрямуванням, що забезпечує цілісне осмислення правових механізмів захисту авторських прав на основі вияву їх превентивно-технологічних, інституційно-трансферних, відновлювально-каральних складових.

Структура та зміст дисертаційної роботи повною мірою висвітлюють проблемні питання, що становлять її предмет. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

На переконання офіційного опонента, окремі положення дисертаційного дослідження заслуговують на особливу увагу, зокрема ті, в яких:

- 1) досліджено теоретичну конструкцію атрибутивності дії принципу верховенства права в системі захисту авторських прав крізь призму дихотомії правової визначеності та справедливості;
- 2) обґрунтовано ідею дуалізму юрисдикційних та неюрисдикційних механізмів у системі багаторівневого захисту авторських прав;
- 3) розкрито правову природу захисту авторських прав у контексті адаптивної рівноваги публічних інтересів та приватної автономії;
- 4) охарактеризовано правові механізми захисту авторських прав у превентивно-технологічному, інституційно-трансферному, відновлювально-каральному змістовому спрямуванні;
- 5) сформульовано визначення правових механізмів захисту авторських прав з врахуванням їх правової природи, структурних елементів, принципів функціонування та форм реалізації;
- 6) досліджено функціональні можливості правових механізмів захисту авторських прав, сферу їх оптимального застосування та ефективність дії;
- 7) з'ясовано особливості застосування ADR у спорах щодо авторських прав;
- 8) висвітлено особливості третейського розгляду спорів щодо авторських прав крізь призму елементів приватноправової автономії та юридичної обов'язковості прийнятих рішень;
- 9) розкрито специфіку інституційних моделей і процедурних стандартів арбітрабельності вирішення спорів у сфері авторського права.

4. Наукова новизна результатів дисертаційної роботи. Наукова новизна одержаних результатів є безперечною. У дисертації вперше на

монографічному рівні здійснено комплексний теоретико-методологічний аналіз моделей правових механізмів захисту авторських прав на основі вияву їх превентивно-технологічних, інституційно-трансферних, відновлювально-каральних складових, а також обґрунтовано теоретичні положення та практичні рекомендації щодо їх удосконалення в умовах цифровізації, глобалізаційних процесів та євроінтеграційних змін. Найбільш вагомими елементами новизни, що виносяться на захист, полягають у тому, що:

визначено правові механізми захисту авторських прав як систему нормативних, організаційних, інституційних, процедурних, превентивних засобів гарантування, забезпечення, реалізації, охорони, відновлення прав, законних інтересів суб'єктів авторського права, функціонування яких опосередковане впливом дії принципу верховенства права, детерміноване вимогою підтримання справедливого балансу між приватними інтересами правовласників та суспільними потребами у вільному доступі до інформаційно-культурних благ, а також дуальним поєднанням юрисдикційних та альтернативних форм захисту в умовах цифрових змін і глобалізації інформаційного середовища;

охарактеризовано правові механізми захисту авторських прав у превентивно-технологічному, інституційно-трансферному, карально-відновлювальному змістовому спрямуванні: *превентивно-технологічні правові механізми захисту авторських прав* як комплекс взаємопов'язаних цифрових, інформаційних, організаційних і безпекових засобів, спрямованих на попередження, виявлення та блокування неправомірного використання об'єктів авторського права у цифровому середовищі за допомогою застосування спеціальних технологій контролю; *інституційно-трансферні правові механізми захисту авторських прав* як комплекс взаємопов'язаних правових, організаційних, процедурних засобів, спрямованих на забезпечення передачі, реалізації авторських прав у процесі взаємодії суб'єктів інтелектуально-правових відносин, ключову роль серед яких відіграють органи державної влади, нотаріальні інститути, організації колективного управління, судові органи та цифрові платформи, які забезпечують юридичну фіксацію та підтверджують перехід авторських прав;

відновлювально-каральні правові механізми захисту авторських прав як комплекс взаємопов'язаних правових, організаційних, процедурних засобів (інструментів), спрямованих на забезпечення реагування на порушення авторських прав за допомогою застосування санкцій, припинення неправомірної діяльності, відновлення порушених прав, компенсації завданої шкоди, відновлення правового становища суб'єктів авторського права;

обґрунтовано, що функціональні можливості механізмів захисту авторських прав мають комплементарний характер: *превентивно-технологічні механізми* забезпечують превентивне запобігання порушенням, автоматизований моніторинг використання творів, оперативне формування цифрових доказів і сприяють ефективній реалізації авторських прав у цифровому середовищі; *інституційно-трансферні механізми* забезпечують правову визначеність у сфері розпорядження майновими авторськими правами, уможливають легальний обіг об'єктів авторського права та підвищують ефективність їх комерціалізації; *відновлювально-каральні механізми* забезпечують попередження та усунення негативних наслідків правопорушення, поновлення порушених прав, компенсацію завданої шкоди й відновлення правової рівноваги у сфері авторсько-правових правовідносин.

5. Повнота викладу матеріалу в наукових публікаціях за темою дисертації. Ключові положення і висновки були викладені дисертантом у дев'яти наукових публікаціях, з яких чотири у фахових виданнях України, у п'яти тезах доповідей, оприлюднених на міжнародних, всеукраїнських конференціях та засіданнях круглих столів.

6. Відомості про дотримання академічної доброчесності. Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи та наукових публікацій В. А. Корчового не викликало жодних сумнівів щодо академічної доброчесності автора при їх підготовці та написанні. Дисертант продемонстрував високий рівень самостійності у виконанні наукового дослідження, що підтверджується як структурою та змістом роботи, так і характером використаних джерел. У ході детального аналізу тексту дисертації не виявлено ознак академічного плагіату, неправомірного запозичення ідей, формулювань чи результатів без належного посилання

на першоджерела. Усі цитати, дані та теоретичні положення, запозичені з інших наукових праць, оформлені відповідно до чинних вимог та супроводжуються коректними бібліографічними посиланнями. Також не виявлено інших порушень академічної етики, таких як фальсифікація даних, маніпуляція з результатами досліджень. Представлена дисертаційна робота та публікації в наукових виданнях носять оригінальний характер і відображають особисті наукові здобутки В. А. Корчового. Таким чином, проведений аналіз дозволяє зробити висновок про повне дотримання автором вимог академічної доброчесності, передбачених чинним законодавством України та нормативними документами у сфері вищої освіти і науки. Дисертант заслуговує на позитивну оцінку щодо самостійності виконання представленої наукової роботи.

7. Зауваження та дискусійні положення дисертації. Дисертаційне дослідження В. А. Корчового на тему «Правові механізми захисту авторських прав» загалом становить завершене, самостійне дослідження з актуальною темою, що поєднує теоретико-методологічний аналіз моделей правових механізмів захисту авторських прав на основі вияву їх превентивно-технологічних, інституційно-трансферних, відновлювально-каральних складових, а також обґрунтовано теоретичні положення та практичні рекомендації щодо їх удосконалення в умовах цифровізації, глобалізаційних процесів та євроінтеграційних змін. Водночас, як і будь-яка кваліфікаційна робота, представлене дисертаційне дослідження має низку змістовних положень дискусійного характеру.

1. У дисертаційному дослідженні автором запропоновано класифікацію правових механізмів захисту авторських прав, виокремивши превентивно-технологічні, інституційно-трансферні та карально-відновлювальні механізми. Запропонований підхід з позиції наукової новизни заслуговує на увагу, однак у роботі недостатньо аргументовано методологічні засади такого поділу. Зокрема, доцільно було більш чітко визначити, який саме критерій покладено в основу наведеної класифікації та чим обґрунтовується віднесення окремих механізмів до відповідних груп. Більш детальне розкриття критерію класифікації

сприяло б посиленню теоретичної обґрунтованості авторської концепції та підвищенню її наукової переконливості.

2. У дисертації сформульовано авторське положення про концепцію атрибутивності дії принципу верховенства права у сфері захисту авторських прав, яка, за висновком дисертанта, реалізується через взаємодію таких складових, як правова визначеність і справедливість. Водночас наведене положення слід було би конкретизувати шляхом більш детального обґрунтування того, чому саме зазначені елементи визначено як ключові прояви атрибутивності принципу верховенства права у цій сфері та яким чином вони взаємодіють із іншими складовими цього принципу, зокрема пропорційністю, юридичною рівністю, заборонаю свавілля та ефективним судовим захистом.
3. У дисертації значну увагу приділено обґрунтуванню доцільності впровадження превентивно-технологічних механізмів захисту авторських прав, зокрема цифрового моніторингу використання творів. У зв'язку з цим потребує додаткового пояснення, яким чином активне застосування таких технологій узгоджується з принципами захисту персональних даних, поваги до приватного життя та свободи інформації, а також якими правовими гарантіями має забезпечуватися недопущення надмірного втручання у права користувачів цифрового середовища.

Однак перелічені зауваження мають переважно рекомендаційний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи як самостійного наукового дослідження.

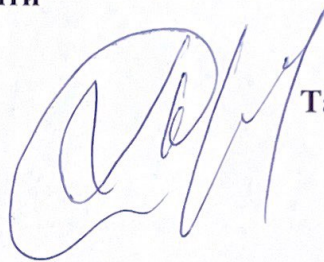
8. Висновок та загальна оцінка дисертаційної роботи. Дисертаційне дослідження Корчового Валерія Анатолійовича «Правові механізми захисту авторських прав» за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значимістю здобутих результатів не викликає жодних сумнівів у його якості. Дисертація відповідає вимогам пунктів 6, 7, 8, 9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня

доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, внесеними згідно постановами Кабінету Міністрів України від 21.02.2022 р. № 431, від 19.05.2023 р. № 502, від 03.05.2024 р. № 507), а її автор – Корчовий Валерій Анатолійович заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

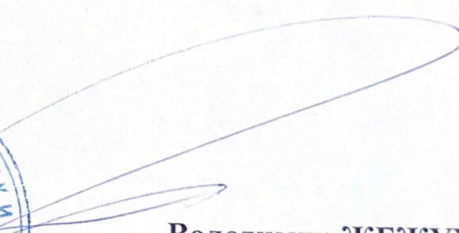
Офіційний опонент:

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри міжнародного та кримінального права
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти
Національного університету
«Львівська політехніка»

Тарас ГАРАСИМІВ

Проректор
Національного університету
«Львівська політехніка»

Володимир ЖЕЖУХА